

Nr 255.

Av herr **Linderot**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till kostnaderna för tillhandahållande av fri undervisningsmateriel åt folkskolebarn m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 59 hemställes om ett förslagsanslag på 5 400 000 kr. att utgå såsom bidrag till kostnaderna för tillhandahållande av fria läroböcker m. m. i folkskolorna.

Kungl. Maj:ts hemställan hälsas med tillfredsställelse, då förslaget genomförande otvivelaktigt är ett steg i riktning mot en demokratisering av skolväsendet och ligger i linje med en allmän strävan att jämnare fördela kostnaderna för barnens uppfostran.

Den riktiga princip, som ligger till grund för förslaget, är emellertid inte konsekvent genomförd, då även i fortsättningen skoldistriktet åläggas att bestrida en del av kostnaderna för skolbarnens undervisningsmateriel och läroböcker. De skäl, som departementschefen anför för att en del av kostnaderna skall åvila skoldistriktet, dikteras främst av farhågor för att nödvändig sparsamhet inte skulle iakttagas av skolmyndigheterna i den händelse staten svarade för samtliga kostnader.

Denna synpunkt underkännes av 1937 års sakkunniga, som framhålla, att »kravet på sparsamhet borde vägas mot kravet att materielen inom samtliga skoldistrikt borde vara av fullt tillfredsställande kvalitet». Denna ståndpunkt synes mig välbetänkt. Om riksdagen beslutar i enlighet med förslaget i föreliggande proposition, kan man befara, att framför allt kommuner med svag ekonomi låta sitt sparsamhetsnit gå ut över läroboks- och undervisningsmaterielens standard. Enligt de sakkunnigas utredning variera årskostnaderna för läroböcker och förbrukningsmateriel i 7-klassiga folkskolor mellan kr. 8:69 och 16:87 samt i 6-klassiga skolor mellan kr. 9:08 och 12:69. Om statsbidraget skall utgå med 10 kr. per barn och år, har man anledning uttala farhågor för att vissa skolmyndigheter bemöda sig om att pressa ner utgifterna till de tio kronor, som erhållas från staten, och därigenom sänka undervisningsmaterielens standard. Jag anser därför, att staten bör övertaga hela kostnaden.

Någon risk för slöseri kan inte föreligga, om statsmakterna på grundval av föreliggande utredningsmaterial fastställa en enhetlig standard för undervisningsmateriel och läroböcker för samtliga skoltyper. Betydande besparingar utan standardsänkning skulle också kunna vinnas, om staten övertar framställningar av läroböcker och undervisningsmateriel.

En annan påtaglig brist i förslaget synes oss vara, att eleverna i högre statliga och kommunala skolor inte komma i åtnjutande av fria läroböcker och undervisningsmateriel. Stockholms stad har i detta avseende givit ett föredömligt exempel på demokratisk skolpolitik genom stadsfullmäktiges beslut att från budgetåret 1946 tillhandahålla fria läroböcker åt de i staden mantalsskrivna eleverna i samtliga klasser vid de kommunala mellan- och flickskolorna och vid de allmänna läroverkens realskolor samt vid den i statens normalskola inbyggda flickskolan och folkskolan. Staten borde följa detta goda exempel och därigenom ta ett steg framåt för undervisningsväsendets demokratisering i dess helhet. I ett demokratiskt samhälle bör undervisningen frigöras från alla ekonomiska spärrar, och som ett första steg i denna riktning borde åtminstone alla elever upp till realskolan åtnjuta samma förmåner som folkskolans barn nu skola erhålla.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen, med ändring av vad i Kungl. Maj:ts proposition nr 59 föreslagits, för sin del måtte besluta, att staten skall svara för samtliga kostnader för läroböcker och undervisningsmateriel åt alla elever i folkskolor och realskolor och med dem likställda kommunala eller statliga undervisningsanstalter.

Stockholm den 26 februari 1946.

Sven Linderot.